

Educació La formació dels docents

Supermestres contra e

CAMÍ El govern i les universitats potencien la formació dels docents com a eina per millorar resultats

INSUFICIENT Els pedagogs avalen l'aposta, però alerten que calen altres polítiques i aturar les retallades

Raül García i Aranzueque
BARCELONA

La tirada mediàtica de les proves PISA i les avaluacions que fa la Generalitat del nivell dels alumnes catalans han posat en el punt de mira de la societat el fracàs escolar, un fenomen que no és nou, però que ha fet saltar les alarmes en la comunitat educativa. A falta de recursos econòmics (obligats per les circumstàncies en uns casos i per falta de voluntat política en uns altres), el govern ha fixat bona part de la seva atenció en un dels aspectes que els savis de PISA consideren clau per millorar els resultats acadèmics: la formació dels mestres.

Els primers esforços del govern s'han centrat a elevar el nivell dels futurs docents per la via de millorar l'expedient acadèmic dels aspirants a mestre. La idea és que magisteri deixi de ser una carrera d'accés fàcil i es converteixi, com en altres països, en una carrera de prestigi.

Per començar, s'ha elevat la nota d'accés al grau jugant amb l'oferta i la demanda. Per al curs que ve, les universitats catalanes oferiran un total de 460 places menys que l'any passat i nou universitats han creat un doble grau d'educació infantil i educació primària que pretén atraure els millors estudiants. La nova doble titulació, amb una oferta de noranta places, tindrà una durada de cinc anys i

incluirà una estada en una universitat de l'estranger, així com assignatures en anglès i pràctiques en centres educatius de referència.

En la mateixa línia d'elevar el nivell dels mestres, les universitats s'han avingut a imposar una nota mínima de 5 en llengua catalana i castellana per accedir a magisteri després que la consellera d'Ensenyament, Irene Rigau, demanés que com a mínim es requereís un 6 en llengües i matemàtiques i, a partir del curs 2015/2016, els

“Un mestre ha de tenir empatia i vocació, no només bones notes”

estudiants hauran de superar una prova d'aptitud personal per accedir a la carrera.

“El que es vol fer amb aquestes mesures és aixecar el nivell d'exigència dels futurs mestres”, explica Miquel Martínez, coordinador del Programa de Millora i Innovació en la Formació dels Mestres, aprovat per la Junta del Consell Interuniversitari de Catalunya. “Als països on hi ha condicions d'exigència, el mestre té una consideració social més alta”, afegeix.

Francesc Imbernon, director de l'Observatori Internacional de la Professió Docent de la Universitat de Barcelona (Obipd), veu

bé que “hi hagi una nota de tall més alta” per accedir a magisteri, però alerta que “això no indica que se sigui un bon mestre”. “Un bon mestre –opina– ha de tenir empatia, vocació i capacitat de treballar en grup.” Per això, Imbernon reclama “un canvi metodològic amb menys teoria, més pràctiques i treballar més per competències”.

De fet, el pla de millora ja preveu implantar un canvi profund en la formació dels docents i s'han posat en marxa fins a cinc grups de treball que inclouen

una revisió de les titulacions actuals, la potenciació de l'anglès i les pràctiques. “S'està treballant en qüestions com ara la necessitat que els professors de les facultats d'educació estrenyin la col·laboració amb els mestres en exercici i es repensi el model de pràctiques”, explica Martínez. I si cal anar a buscar referents a l'exterior es fa. “Abans de l'estiu es convocaran ajuts perquè els professors universitaris vagin a universitats d'especial referència del món i en re-

tornin els coneixements”, anuncia Martínez.

El pla de millora ha estat ben acollit per mestres i pedagogs, però l'èmfasi a repensar el paper dels mestres ha aixecat suspicàcies de sindicats i pedagogs, que reclamen que no se centri tot en uns professionals molt cremats amb les retallades.

“Responsabilitzar únicament els mestres del fracàs escolar és com si es fessin responsables els metges de la salut del país”, reflexiona Imbernon, que recorda que “els països que

surten bé en l'informe PISA fan polítiques públiques perquè les famílies s'impliquin”. “Aquí, en canvi, s'han suprimit plans d'entorn i s'han fet retallades que influeixen en el desànim dels mestres.” Martínez ho subscriu: “Ha estat el compromís del professorat el que ha mantingut el nivell de l'ensenyament. Han fet una tasca social impressionant, però no poden fer res contra la falta de suport social a les famílies perquè puguin fer la seva tasca com a pares i mares.” ■

I fracàs escolar

Estudiants de magisteri, en una classe de la Facultat de Formació del Professorat de la Universitat de Barcelona (UB)
■ ALBERT SALAMÉ

Models

L'exemple finlandès

Finlàndia, el país que s'ha convertit els darrers anys en l'exemple en què s'inspiren molts països europeus pels seus excel·lents resultats educatius, dona una gran importància a la formació del professorat i a la carrera docent. Per començar, per accedir a la professió de mestre, molt prestigiada, cal tenir molt bones notes. Un cop a la universitat, es valora molt la investigació, fins al punt que és un requi-

sit imprescindible per a l'obtenció del títol de mestre i de professor de secundària.

A diferència d'altres països capdavanters en el rànquing de PISA, com alguns d'asiàtics amb mètodes d'ensenyament extremament exigents, el sistema finlandès té molta cura de no deixar els nens enrere. Els estudiants de magisteri posen molt l'èmfasi a fer un bon diagnòstic dels estudiants amb dificultats

d'aprenentatge i a adaptar la manera d'ensenyar a les necessitats dels alumnes en funció de les seves capacitats.

En la línia amb el que s'està explorant a Catalunya, les universitats mantenen un estret contacte amb les escoles on els alumnes fan les pràctiques i el sistema educatiu està constantment en revisió. Així sí, sense canviar-lo cada cop que hi ha un nou govern.

Principals mesures per elevar el nivell dels docents

Places: Reducció de 460 places de magisteri amb l'objectiu d'elevar la nota de tall.

Doble titulació: Diverses universitats catalanes han posat en marxa una doble titulació d'educació infantil i primària d'una durada de cinc anys amb 190 places que inclou classes en anglès i pràctiques a l'estranger.

Directors: Ja està en marxa el tercer curs de formació de directors en el qual se'ls pretén dotar de més eines per formar equips docents potents.

Anglès: Ensenyament vol elevar el nivell d'anglès dels docents de manera que, d'aquí a 5 anys, el 15% de les classes es facin en aquest idioma i ofereix cursos als mestres a les escoles oficials d'idiomes (EOI) i a l'Institut Obert de Catalunya (IOC).

Llengües: Els nous estudiants de magisteri no podran accedir als estudis si no tenen un mínim d'aprovat a la selectivitat en llengua catalana i castellana.

Examen: Els estudiants de magisteri hauran de superar una prova d'aptitud personal per accedir a la carrera a partir del curs 2015/2016.

Formació continuada

Un nou model en línia i a dins del mateix centre

Ensenyament ha canviat radicalment, des de fa dos anys, el model de formació continuada del professorat. Els cursos en centres de formació de docents o a les universitats han caigut en picat i ara es fa gairebé tot al centre. "La formació que es feia estava desvinculada de les necessitats del centre i ara es fa a dins dels mateixos centres amb l'ajuda de plataformes virtuals", justifica Joan Mateo, secretari de Polítiques Educatives. Mateo explica que el nou model potencia l'intercanvi d'experiències entre centres sense renunciar a l'assessorament dels experts dels centres de recursos pedagògics ni a les classes magistrals d'experts per a grups grans. "No podem renunciar a formar i ho fem amb els recursos que tenim", diu.

Carme Martínez, directora de l'escola Artur Martorell, de Badalona, ha fet formació al centre perquè volien "treballar per competències". "Anàvem una mica perduts i, amb l'ajuda d'un guia, ens vam qüestionar la manera de treballar i hem canviat l'enfocament de les matemàtiques. Aquesta manera de treballar ens ha resultat útil", assegura.

Francesc Imbernon, director de l'Observatori Internacional de la Professió Docent de la UB, veu bé el mètode si es fa amb "suport extern", però lamenta que "la formació permanent gairebé s'ha eliminat a la universitat". ■